

Sanksjoner basert på innbilte ugjerninger

26.10.2025: Ole K. Fostad, skyggekrigen.no

Da EU sanksjonerte det russiske rederiet Murman SeaFood var det ikke åpenbart at Norge ville følge etter. Det kunne sette fiskerisamarbeidet med Russland i fare. Sanksjonene var også nesten utelukkende basert på forseelser som tråleren Melkart-5 skulle ha gjort i Norge. Norsk politi etterforsket skaden på fiberkabelen til Svalbard uten å finne bevis for at noe ulovlig hadde foregått. Likevel ble dette brukt som grunnlag for sanksjoner. Hva var det som foregikk?

Melkart-5. Foto: Andrey Roman, Murman SeaFood

Sanksjoneringen av Murman SeaFood var basert på at ett av fartøyene til rederiet, “Melkart-5”, hadde vært i nærheten av en pågående NATO-øvelse, regelmessig hadde vært nær norsk kritisk infrastruktur og militærområder, navigert på en svært uvanlig måte i umiddelbar nærhet av en undervannskabel i den norske delen av Nordsjøen og krysset kabelen en rekke ganger rett før kabelen ble alvorlig skadet. Mannskapet brøt også landlovbestemmelsene og ble tatt mens de i hemmelighet undersøkte ei bru som er kritisk for militær logistikk, og den russiske maritime doktrinen fra 2022 tillot at sivile fartøy kunne brukes av russiske militære styrker i fredstid. Alt ifølge forordningen fra EU.¹

Dette virker jo foruroligende, men også litt rart. Én rar ting er at det ikke har vært brudd på undervannskabler i den norske delen av Nordsjøen. Men, Melkart-5 er kjent for å ha vært i nærheten da fiberkabelen til Svalbard feilet. Og det skjedde i Grønlandshavet rett vest for Svalbard. Det er veldig langt fra Nordsjøen til Svalbard.

Hvordan kunne EU gjøre denne feilen?

Jeg kontaktet visedirektøren i Murman SeaFood, Andrey Roman, for å høre om de hadde noen synspunkt. Han kunne fortelle at de hadde spurt EU-kommisjonen om å gi dem dokumentasjon som viste grunnlaget for sanksjonene. Det fikk de, men til deres forbauselse så var det bare uttrekk fra artikler skrevet av journalister. Han stilte meg også et spørsmål basert på noe han ikke forsto i dokumentasjonen: Ligger marinebasen Haakonssvern i nærheten av Forsøl øst for Hammerfest?

Dette var forbløffende og gav også mulighet til å ettergå grunnlaget for sanksjonene bare ved å se på hva som har blitt publisert. Jeg var spesielt interessert i hvordan det norske utenriksdepartementet hadde forholdt seg fordi norsk politi hadde etterforsket bruddet på fiberkabelen til Svalbard og funnet at det ikke var gjort noe galt. Og i Kirkenes hadde mannskapet fått ei bot. Kvalifiserte virkelig det til sanksjonering? Hva slags informasjon hadde departementet og regjeringen lagt til grunn som gjorde at de overprøvde sin egen påtalemyndighet ved å innføre sanksjoner basert på akkurat disse hendelsene?²

Gjennomgangen her viser at grunnlaget EU og den norske regjeringen har brukt for å begrunne sanksjonene er basert på sviktende grunnlag. Det holder ikke mål.

Skaden på Svalbardfiberen

“Det er jo et bevegelsesmønster som ser helt ulogisk ut for en tråler. Nå kunne man jo sagt at det må ha vært sinnssykt mye fisk der, men med over 130 passeringer på et ganske begrensa område, så ... Nå er jo ikke jeg noen fisker, men for meg ser ikke det ut som regulær trålaktivitet”, sa skipsagent og lokalpolitiker for Venstre, Terje Aunevik i Skyggekrigen.³

Katarzyna Zysk, professor ved Forsvarets høyskole,⁴ uttalte til Bloomberg at sporene etter Melkart-5 var “ekstremt usannsynlig og ukonvensjonell” oppførsel og at det var “svært sannsynlig at skaden var gjort med hensikt”.⁵

Det internasjonale regelverket som regulerer sjøkabler er kabelkonvensjonen fra 1884⁶ og FNs havrettskonvensjon (UNCLOS) fra 1982.⁷ Havrettskonvensjonen bygger på kabelkonvensjonen og regnes som dagens legale regime for undersjøiske kabler. Denne oppfatningen forsterkes av at kabelkonvensjonen er signert av 47 land, mens havrettskonvensjonen er signert av 170.

I havrettskonvensjonen defineres «forurensning av det marine miljø» som “... hindring av maritim virksomhet, herunder fiske og annen rettmessig bruk av havet”.⁸ For å forhindre og redusere forurensning skal statene benytte de mest hensiktsmessige midlene de har til rådighet i følge artikkel 194.⁹

British Telecom identifiserte på begynnelsen av 1980-tallet at de kunne oppnå god beskyttelse mot skader på sjøkabler fra tråling og akseptabel beskyttelse mot ankerskader ved å begrave

kabelen 60 cm under havbunnen.¹⁰ I 1986 laget de derfor et nytt plogdesign for å begrave kabler på havbunnen. Det førte til at det ble standard praksis å grave ned alle fiberkabler i farvann grunnere enn 1000 m for å beskytte dem mot skader fra fiskeriaktivitet og samtidig å sørge for at fiskeriaktiviteten ikke ble hindret.¹¹¹²

Den internasjonale kabelbeskyttelseskomiteen (ICPC) gir retningslinjer for hvordan sjøkabler skal legges. Etter at plasseringen til traseen og hvor kabelen skal graves ned er bestemt, blir havbunnen undersøkt og kartlagt i detalj. Nøyaktig havdybde måles med multistråle ekkolodd og havbunnen langs traseen blir avbildet med sidescansonar. Der kabelen skal graves ned blir forholdene under havbunnen kartlagt med høyoppløselig seismisk profileringsutstyr og det blir tatt bunnprøver. Etter at kabelen er lagt blir nedgravningen inspisert med en undervannsrobot (ROV). Undervannsroboten kan også grave ned kabelen ved å bruke en høytrykksvanntråle hvis det er nødvendig.¹³

Svalbardfiberen ble gravd ned 2 meter under havbunnen fra Longyearbyen og ut Isfjorden og Isfjordrenna og ned til 1600 meters dyp i kontinentalskråningen.¹⁴ Det sikret at det var svært lite sannsynlig at den ville bli utsatt for skade fra fiskeriaktivitet. Nedgravningen gjorde også fortsatt fiske i området uproblematisk.

Jeg spurte en trålskipper hvordan han vurderte sporene etter Melkart-5. Han sa at sporene var helt normale. Når en tråler finner fisk vises utstrekningen av fiskeforekomsten på ekkoloddet, og båten tråler fram og tilbake over fisken. Noen ganger står fisken i ro på samme sted. Og det er helt vanlig å tråle over fiberkabler, ingen bryr seg om det.

FN-rapporten “Undersjøiske kabler og havet” fra 2009 sier omtrent det samme:¹⁵ “Mange moderne kabler er begravet mer enn 60 cm ned i havbunnen helt fra stranden og ned til 1500 meters dyp, så kontakt med normalt fiskeutstyr er svært usannsynlig. Selv når kablene ikke er nedgravd kan trålkontakten med bunnen være lett nok til at utstyret passerer over uten noen merkbar kontakt. Hardere kontakt kan oppstå hvis en tung tråldør eller annet bunnkontaktutstyr eller til og med pelagisk utstyr lander på, eller skrapes over en kabel som ligger på steinbunn eller annen hard bunn. Ved et sånt sammentreff kan armeringen gi nok beskyttelse til å unngå skade.”

“Hvis en del av et fiskeutstyr eller et anker faktisk hefter seg fast i en kabel er sannsynligheten for skade mye større. Kabelskade ved bøyning, knusing og strekking kan oppstå lenge før kabelen ryker. Dette er en grunn til at kabelselskap fraråder at sjøfolk bruker ankere, dregger eller annet utstyr til å slepe langs bunnen for å hente opp umerket redskap nær kabler. I mange områder utgjør normalt fiskeutstyr nærmest ingen risiko, men så snart en dregg blir brukt for å berge tapt utstyr blir risikoen ekstrem.”

Nordøstarktisk torsk (skrei) har beiteområde på vestsiden av Svalbard.¹⁶ Under havforskningsinstituttets tokt med R/V Helmer Hansen i 2017 viste ekkoloddundersøkelsen en betydelig mengde torsk i utløpet av Isfjordrenna der Melkart-5 krysset kabelen.¹⁷ Så det er slett ikke usannsynlig at det faktisk var “sinnsykt mye fisk” der.

Fra bildene NRK viste i Skyggekrigen kan vi se at Melkart-5 brukte semi-pelagiske tråldører.¹⁸ Visedirektør Andrey Roman hos Murman SeaFood bekreftet det. Trålskipperen jeg snakket med

sa at i motsetning til tradisjonelle bunntråldører som baserer seg på friksjon mot bunnen, bruker semi-pelagiske dører hydrodynamiske krefter til å holde trålen åpen. Det medfører bl.a. at de ikke trenger å justeres ved endring av bunnforholdene, og at de har et betydelig mindre avtrykk på havbunnen. F.eks. er havbunnen løsere under fullmåne, noe som skaper problem ved bruk av tradisjonelle bunntråldører. Semi-pelagiske dører håndterer dette uten justering av utstyret. Dørene går normalt ikke dypere enn 10 - 20 cm ned i bunnen.

En semi-pelagisk tråldør er uegnet til å grave seg ned 2 meter under havbunnen. Den ville også blitt kraftig deformert dersom den mot formodning hadde klart å pløye seg så dypt i følge en tråldørsprodusent jeg snakket med. På bildene av tråldørene til Melkart-5 som NRK viste i Skyggekrigen var det ingen slike skader. Space Norway som eier kabelen inspiserte havbunnen i Isfjordrenna med en undervannsrobot (ROV) og fant striper som kunne ha vært avsatt av en trål. Men, de opplyste at stripene ikke gikk ned mot to meters dypde der kabelen lå begravet.¹⁹

Bilde av tråldørene til Melkart-5 i Båtsfjord i januar 2022. De viser ikke tegn på å være deformerte. Foto: Politiet.

Etter at fiberforbindelsen ble brutt 7. januar ba Kystvakta fartøyene som fisket i nærheten av kabelen om å forlate området. Melkart-5 seilte til Båtsfjord 13. januar og landet i hovedsak torsk. Kapteinen og navigatøren ble avhørt av norsk politi, men etterforskningen fant ikke noe bevis for at hverken de eller noen andre hadde gjort noe galt.²⁰

Det er ingen informasjon i saken som tilsier at trålingen over kabelen skulle ha forårsaket

skaden. Informasjon som var kjent på forhånd gir heller ikke grunn til å tro at det skulle være mulig. Da er mulig forsett en veldig søkt konklusjon. Hvis trålingen bidro til skaden på kabelen så ville det vært fordi kabelen ikke lå begravet slik som det var forutsatt. Det er imidlertid kabeleieren sitt ansvar.

Reparasjon av fiberkabler på havbunnen begynner med at kabelreparasjonsskipet trekker en dregglignende krok med et skarpt blad på tvers av kabelen og kutter den.²¹ Under torskekrigen mellom Island og Storbritania brukte den islandske kystvakta en lignende metode for å kutte trålvaieren på britiske trålere.²² Hvis noen har til hensikt å kutte sjøkabler så er det en enkel, kjent og godt utprøvd metode som virker utmerket.

Det er en absurd tanke at det skal ha sittet etterretningsoffiserer på et kontor i Russland og funnet på at de skal destabilisere vesten ved å trekke en semi-pelagisk tråldør over en fiberkabel som er begravd 2 meter under havbunnen i Isfjordrenna fra en tråler med AIS-senderen på. Det er også helt urimelig å hevde at dette kunne ha vært planlagt sabotasje og destabiliseringsaktivitet slik EU og den norske regjeringen gjør med sanksjonene. Det blir omtrent som å hevde at du skal ha planlagt å sabotere en vannledning begravd 2 meter under bakken ved å kjøre jordfres i kjøkkenhagen. Det går bare ikke.

Basert på regleverket i FNs havrettskonvensjon (UNCLOS), anbefalt praksis fra den internasjonale kabelbeskyttelseskomiteen (ICPC), FN-rapporten om undersjøiske kabler og havet, Havforskningsinstituttets tokt med R/V Helmer Hansen som viste betydelig forekomst av torsk i Isfjordrenna, vurderingen til en trålskipper, samt absurditeten i sabotasjebeskyldningen, vil jeg si at Aunevik og professor Zysk tar feil. Det var ikke noe “ulogisk” eller “ekstremt usannsynlig og ukonvensjonelt” med oppførselen til Melkart-5.

Professor Katarzyna Zysk sa til Bloomberg at når hun kombinerte den ekstremt usannsynlige og ukonvensjonelle oppførselen til Melkart-5 med “vår kunnskap om at Russland bruker sivile trålere til etterretningsoperasjoner” så var “sannsynligheten for at dette var skade gjort med hensikt svært høy”.

Kyst og Fjord har vist at NRK manipulerte framstillingen i “Skyggekrigen” der NRK feilaktig hevdet at de hadde vist at 50 russiske fartøy kunne ha drevet med spionasje.²³ Vi fant helt normale forklaringer på alle AIS-sporene som NRK påsto var uforklarlige og som de av den grunn mente gav grunn til å mistenke spionasje. Politiets sikkerhetstjeneste (PST) hevdet at politiet hadde funnet en gammel militærradio ombord på to trålere i Kirkenes som både kunne sende og motta militære meldinger. Det mente de forsterket mistanken om spionasje fra sivile fartøy. Det var lett å vise at radioen var en helt vanlig radiomottaker laget for den Sovjetiske fiskeflåten. NRK og PSTs beskyldninger om mulig spionasje fra sivile fartøy mangler grunnlag.

Professor Zysk har derved ikke dekning for påstandene hun kom med til Bloomberg om "Melkart-5".

“Mindre enn 10% av 500 årlige kabelfeilene blir rapportert i media. Det er ikke uvanlig å finne at mediadekningen har en slagside med propaganda blandet med vag informasjon som vrir en enkel hendelse med en tråler til en massiv konspirasjon, fulgt av gjensidige geopolitiske beskyldninger, undersøkelsesrapporter uten konklusjon, eller til og med villedende informasjon” skrev Andrés

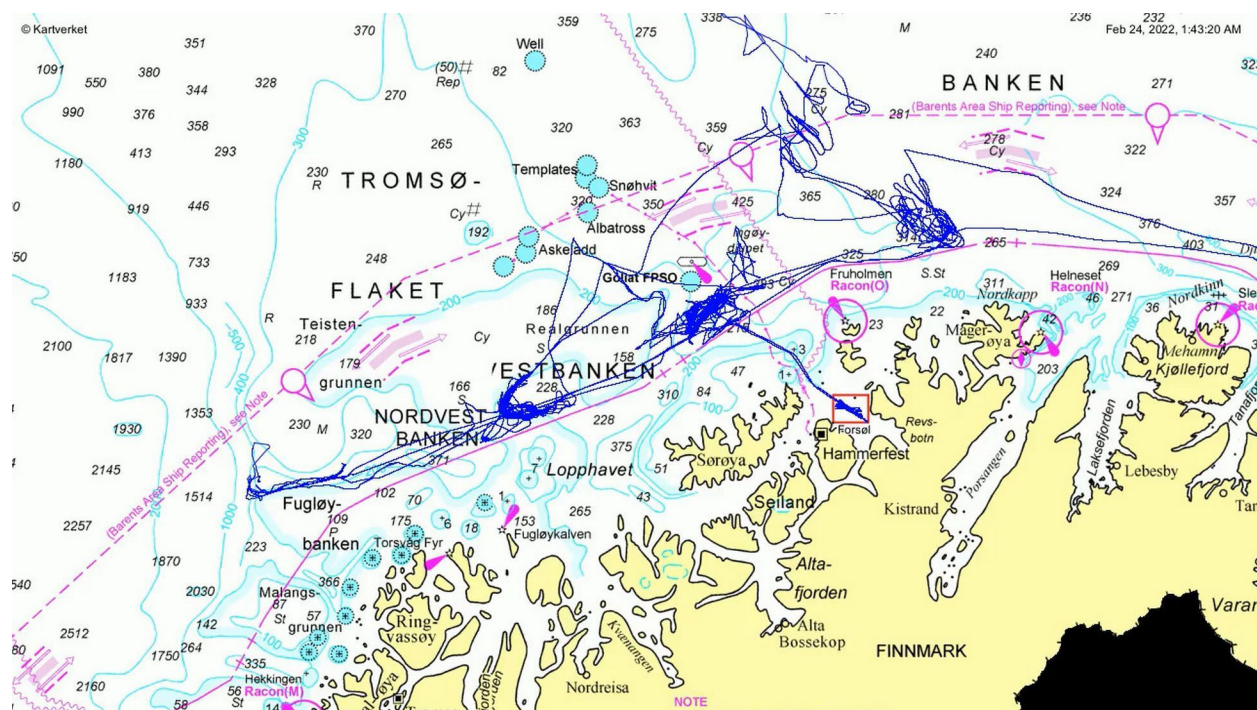
Fígoli, tidligere direktør og medlem av den internasjonale kabelbeskyttelseskomiteen, ICPC, på slutten av fjoråret.²⁴ Det er en passende beskrivelse av framstillingen av bruddet på Svalbardfiberen.

Kritisk infrastruktur, militærområder og NATO-øvelse

EU hevdet at Melkart-5 gjentatte ganger har vist utypisk oppførsel som ikke var konsistent med kommersiell fiskeriaktivitet. Det inkluderte tilstedeværelse nær en pågående militær NATO-øvelse og regelmessig tilstedeværelse nær norsk kritisk infrastruktur og militæranlegg.

Den eneste artikkelen som har påstått at Melkart-5 skal ha vært nær en NATO-øvelse er fra NRK: “En russisk fisketråler(*sic*) har krysset to viktige sjøkabler mer enn 140 ganger”.²⁵ Her skrev NRK at “den 12. mars dukket de opp nord for Tromsø, ved Fugløybanken. Et par dager senere starter Norges store vinterøvelse, Cold Response.”²⁶

Artikkelen inneholder en liste med “sporene etter fisketråleren(*sic*)” som NRK gir inntrykk av at er mistenkelige. Forseelsene NRK ser ut til å mene at fartøyet har gjort er i tillegg til at det “dukke opp” på Fugløybanken, at det i perioden 16. januar til 21. februar krysset gassrøret og fiberkabelen som går til Goliat og Snøhvit og fiberkabelen til Johan Castberg flere ganger, at det flere ganger seilte sør og vest for Goliatfeltet, at AIS-sporene forsvant i store perioder og at den mellom 23. og 25. januar seilte fram og tilbake i fjorden utenfor Forsøl, øst for Hammerfest. Lista avsluttes med hendelsen i Kirkenes hvor mannskapet på tråleren fikk bot for brudd på landlovsbestemmelsene. Artikkelen dekker alt EU oppgav som grunn for sanksjonene mot Murman SeaFood. Det ser ut som om sanksjonene kan ha vært laget ut fra denne artikkelen.

AIS-spor etter Melkart-5 fra 16. januar til 21. februar 2022. Snøhvit og Goliat er plassert midt i rike fiskefelt. Kun to av 12 passeringer av rør og kabler som NRK insinuerte var mistenkelige var i trålfart. Ved bruk av en slags assosiativ ordlek koblet EU sirklingen til Melkart-5 utenfor Forsøl til ubåtbasen Haakonssvern i Bergen. AIS-data mangler i en håndfull perioder på 30 - 50 minutter. Tråleren var ikke i nærheten av gass- eller oljeinstallasjonene da dette skjedde. Dette skjer også med mange andre fartøy i området.

Melkart-5 krysset fiberen og gassrøret til Snøhvit 8 ganger og fiberen til Johan Castberg 4 ganger. Kun to av passeringene var i trålfart for torskefiske, resten var med fart på over 8 knop, altså uten trål i sjøen.²⁷

Meteorologisk institutt sendte ut en rekke farevarsel om uvær søndag 23. og mandag 24. januar 2022. I kyst- og fjordstrøkene i Finnmark var det ventet svært kraftige vindkast med full storm og store mengder nedbør.²⁸ Flere steder langs kysten advarte instituttet mot sterk ising på båter og skip. Isingen kunne føre til at små båter kunne synke og på større båter var det fare for at redningsutstyr og radiokommunikasjonen kunne bli ødelagt.²⁹

Melkart-5 søkte ly i fjorden utenfor Forsøl øst for Hammerfest under dette uværet.

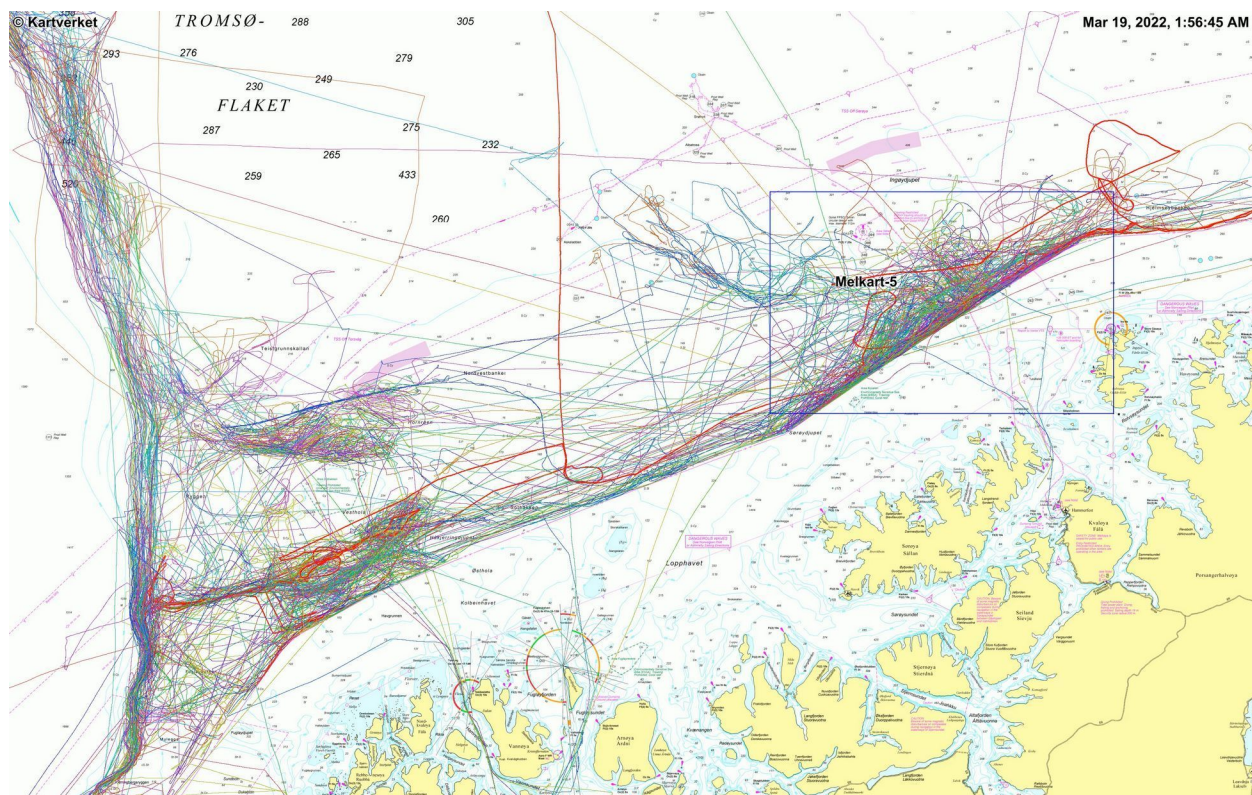
Før utenlandske fartøy kan seile inn i territorialfarvannet må de få tillatelse fra Forsvarets Operative Hovedkvarter (FOH). FOH gir fartøyet lov til å søke ly i et definert område. Det gir FOH kontroll over hvor fartøyet går inn til kysten, noe de mister hvis fartøyet må erklære en nødssituasjon på grunn av dårlig vær. I området seiler fartøyet enten sakte fram og tilbake eller ligger for anker til uværet er over, mens det periodisk rapporterer til FOH.³⁰

I 2021 ble NCC valgt som entreprenør av prosjektet “Hammerfest Ren Havn”. De skulle mudre i farleden og utenfor fiskerikaia i Forsøl.³¹³² Rett før jul i 2024 la den norske og tyske forsvarsministeren ned grunnsteinen til et nytt vedlikeholdsanlegg for ubåter på Haakonssvern utenfor Bergen.³³ Også dette oppdraget ble gitt til NCC. NCC opplyste i pressemelding at erfaringen fra Hammerfest og Forsøl ville komme til god nytte under byggingen av ubåtbasen.³⁴

EU sluttet av det at sirklingen til Melkart-5 utenfor Forsøl i januar 2022 ikke var konsistent med kommersiell fiskeriaktivitet. Tråleren viste unormal interesse for et norsk militæranlegg, marinebasen Haakonssvern utenfor Bergen. Et anlegg som ikke engang var besluttet bygd da tråleren sirklet utenfor Forsøl og som ligger 1500 kilometer i luftlinje unna. EU mente knytningen var klar: Melkart-5 og Forsøl, Forsøl og NCC, NCC og Haakonssvern, Haakonssvern og militærbase.

I følge havforskningsinstituttet går gytevandringen til den nordøstarktiske torsken - skrei - fra Barentshavet, langs Finnmarkskysten og ned til gyteområdene i Ofoten og Vesterålen. Og dette skjer i mars-april.³⁵ Melkart-5 fisker etter torsk og hyse ifølge rederiet. Kan dette ha en sammenheng med at tråleren “dukke opp” på Fugløybanken i midten av mars?

For å finne ut hvorfor NRK mente sporene etter Melkart-5 på Fugløybanken var mistenkelige, så jeg på dem i uka fra 12. til 19. mars. Jeg så også etter annen trafikk i området for om mulig å se hvordan sporene etter Melkart-5 skilte seg fra de andre trålerne og derved kunne indikere utilbørlig interesse for NATO-øvelsen.

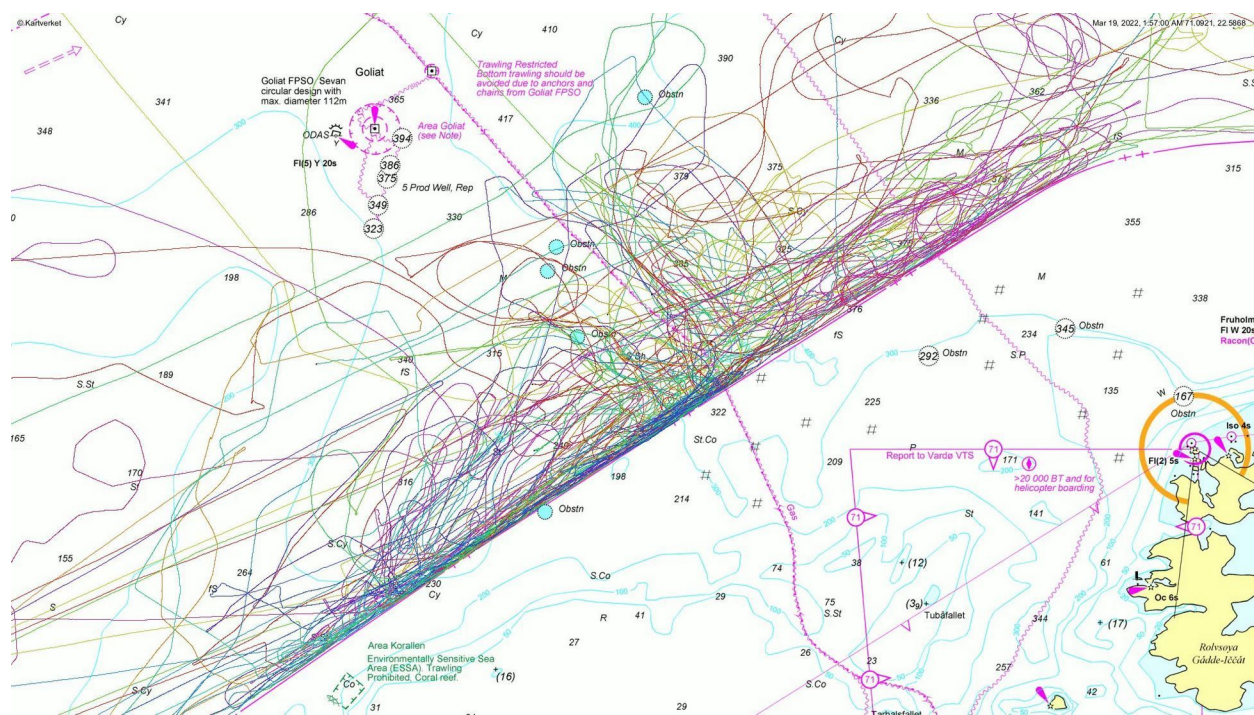

AIS-spor etter Melkart-5 sammen med rundt 70 andre trålere i uken fra 12. - 19. mars. Det er vanskelig å se hvilke kriterier NRK la til grunn for at nettopp Melkart-5 viste utilbørlig interesse for øvelsen Cold Response som begynte 14. mars. Det ser ut som mistanken ikke er basert på annet enn journalistenes forutinntatthet.

Som vi ser var ikke Melkart-5 alene på Fugløybanken. I videoen over kan du se AIS-spor etter rundt 70 trålere, omtrent 40 russiske, resten er norske og islandske. Det var også trålere fra andre nasjonaliteter i området som ikke er vist. Sporene etter Melkart-5 dukker opp der sporene etter de andre trålerne er. Det er en sterk indikasjon på at fartøyet gjorde det både den og de andre trålerne er laget for - de fisket. Basert på AIS-sporene er det ikke grunnlag for å tolke dette som noe utilbørlig.

Den kritiske infrastrukturen som EU med NRKs hjelp mener det er mistenkelig at Melkart-5 har vært i nærheten av er olje- og gassinstallasjoner som Snøhvit og Goliat som er plassert midt i rike fiskefelt. Da er det ikke så rart at det er trålere der. Melkart-5 var ikke alene.

Sporene viser også at mange av trålerne seilte fram og tilbake over samme sted, akkurat sånn Melkart-5 gjorde i Isfjordrenna utenfor Svalbard. Veldig mange trålere gjør dette rett over gassrørledningen til Snøhvitfeltet og over fiberkabelen til Johan Castberg. Det er uproblematisk fordi rør og kabler er gravd ned slik at de hverken blir skadet av, eller er til hinder for fiskeriaktiviteten, akkurat slik havrettskonvensjonen legger til grunn.

12 trålere fra figuren over i samme periode, 12. - 19. mars. Legg merke til at både rørledningen og kabelen blir krysset tallrike ganger av trålerne. Hvis vi tar en titt på den røde teksten på kartet ved siden av Goliat ser vi at det står "Trawling Restricted. Bottom trawling should be avoided due to anchors and chains from Goliat FPSO". Områdene ved Goliat med restriksjoner er sirkelformede, ett med en diameter på 2 nm og ett på en halv nautisk mil. Ellers er det ingen restriksjoner på tråling i området over gassrøret og fiberen til Goliat og Snøhvit eller over fiberen til Johan Castberg.

Landlov med sabotasje?

"The Barents Observer" rapporterte i august 2022 at mannskap fra "Melkart-5" låret en liten båt og dro innover Langfjorden fra Kirkenes mot Strømmen bru. Politimesteren i Finnmark bekreftet ifølge artikkelen at mannskap fra tråleren ble bøtelagt for å bryte landlovbestemmelsene ved å kjøre en liten båt til Strømmen bru.

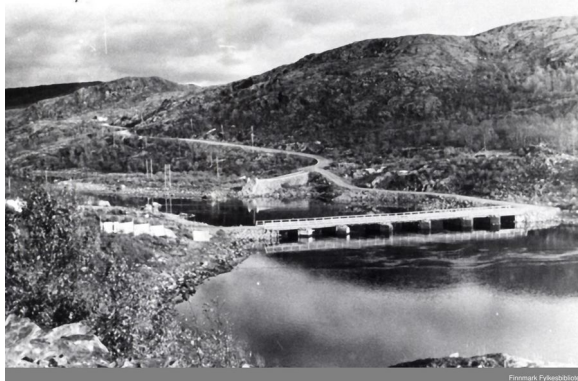
Journalisten skrev videre at for å oppholde invaderende styrker, hadde det norske forsvaret under den kalde krigen som oppgave å sprengte denne brua. Han fortsatte med at i motsetning til russiske biler som kjører E6 fra grenseovergangen på Storskog, ble ikke fiskefartøy kontrollert av tollmyndighetene i Kirkenes. Fartøyene kunne derfor ta med eksplosiver, miner og annet skadelig utstyr til Strømmen bru eller de kunne bruke dette mot leiren til garnisonen i Sør-Varanger som ligger oppi bakken.³⁶

Norske styrker skulle sprengte brua for å forsinke invaderende sovjetiske styrker under den kalde krigen, men nå er det russerne som skal gjøre jobben til det norske forsvaret og forsinke sin egen framrykking.³⁷ Det er grunn til å tvile på den analysen.

Brua ligger 15 minutters kjøring med bil, 3 timers gange fra grensa til Russland.³⁸ I 1944 sprengte tyske styrker brua da de trakk seg tilbake³⁹ og de framrykkende sovjetiske troppene bygde deretter ei midlertidig bru da de rykket fram.⁴⁰⁴¹

Strømmen bru ble sprengt av tyske styrker da de trakk seg tilbake fra Petsamo under "operasjon nordlys" i 1944. Foto: Ukjent fotograf/Norsk vegmuseum, Statens vegvesen

Sovjetiske styrker bygde en provisorisk bru over Langstrømmen da de rykket fram i 1944. Foto: Finnmark Fylkesbibliotek, lisens: CC BY-NC

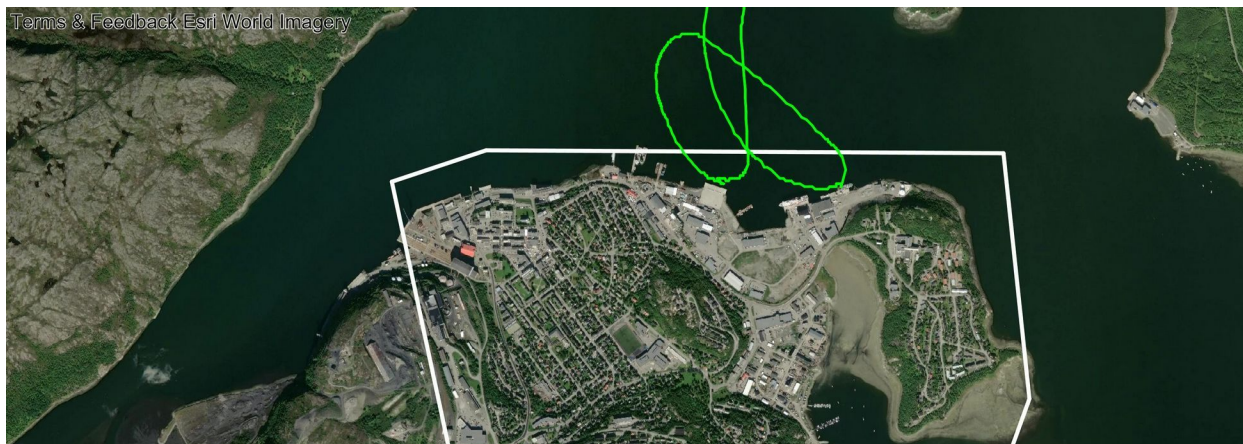
I artikkelen står det at mannskapet på Melkart-5 seilte den lille båten til Strømmen bru den 17. juli. AIS-sporene etter tråleren viser at den først kom til Kirkenes dagen etter, den 18. juli. Samme dag viser AIS-sporene også at en RIB som til forveksling er lik den lille båten fra Melkart-5, seilte sakte under Strømmen bru før den fortsatte videre til Kirkenes.⁴²⁴³

Mannskapet fra Melkart-5 ble ikke oppbrakt av politiet ved Strømmen bru. Politiet kom til fartøyet med boten sin den 19. juli, dagen før tråleren forlot Kirkenes. Politimesteren må ha basert informasjonen om at mannskapet hadde seilt til brua på informasjon fra en tredjepart. Dette gir grunn til å mistenke at opplysningen fra politimesteren kan ha vært feil og at mannskapet kanskje ikke seilte til brua.

Jeg har bedt politiet i Kirkenes om innsyn både i forelegget og i grunnlaget for forelegget.⁴⁴ Spesielt har jeg bedt om å få opplyst tidspunktet båten fra Melkart-5 var observert ved brua og om det finnes foto- eller videoopptak som viser dette. Det vil gi mulighet til å finne ut om det dreier seg om en forveksling av båter, og om bildebevis viser at det russiske mannskapet kartla brua med tanke på sabotasje.

Under brua er det en tidevannsstrøm hvor det er muligheter til å fiske laks med stang. Russere er kjent for å dra ut i naturen for å grille og fiske på fritiden. Det er jo også mulig at de bare fiska litt - hvis de i det hele tatt var der.

Jeg kontaktet kapteinen på Melkart-5 for å høre hans versjon av saken. Han forklarte at de hadde testet motoren på den lille arbeidsbåten etter en reparasjon. Da politibetjenten dukket opp på fartøyet, skrev politimannen ut en bot på 5000 norske kroner for brudd på landlovsparagrafen. «Det var da han ga meg et kart som viste grensene for hvor russiske sjømenn kunne befinne seg. Så, hvis båten, mens den ble testkjørt etter reparasjon, beveget seg noen meter fra tråleren mot fjorden, ville det bli ansett som et brudd. Jeg var enig i det. Det var hverken snakk om et restriksjonsområde eller noen bro. Det ser det ut som om journalisten fant på senere.»

Kirkenes havn: Den grønne linjen er AIS-spor etter Melkart-5 fra juli 2022. Den hvite linjen viser avgrensningen til landlovsområdet som er vist i dokumentet politiet gav kapteinen på Melkart-5 sammen med boten. Politistasjonen i Kirkenes er en fireetasjes bygning som ligger ved sjøkanten. De har god utsikt over havnen, men det er ikke mulig å se Strømmen bru fra bygget.

Politiet har ikke svart på innsynsforespørlene.⁴⁵ Forespørselen ble etter foreskrevne purringer sendt til klageinstansen, statsadvokatembetet i Troms og Finnmark.⁴⁶ De svarer heller ikke.

I landlovsparagrafen i utlendingsforskriften, § 4-19, står det at sjøfolk kan oppholde seg i den havnen fartøyet ligger og i tilgrensende kommuner. Og politimesteren kan bestemme geografiske begrensninger i denne retten. Forskriften har også en egen paragraf som lister opp hvilke brudd på forskriften som kan straffes. Der står ikke landlovsparagrafen.⁴⁷

Allerede i 2014 lagde politimesteren i Østfinnmark et dokument som viser begrensning i landlovsområdet. Dokumentet har tekst på både norsk og russisk og et kart som viser utstrekningen av området der sjøfolkene kan ferdes. I teksten henviser politimesteren til den nevnte landlovsparagrafen og skriver at det kan medføre bøtelegging og bortvisning hvis sjøfolk befinner seg utenfor området.⁴⁸

I november 2022, etter bøteleggingen, sendte politidirektoratet ut et brev til politidistriktene for å vurdere innstramminger i landlovsretten.⁴⁹ Direktoratet skrev om landlovsparagrafen at "Første ledd tredje punktum gir politimesteren (som grensekontrollmyndighet) hjemmel til å fastsette «geografiske begrensninger» i landlovsretten. Bestemmelsen gir ikke nærmere regler for beslutningen, men må etter sitt innhold forstås som en hjemmel for lokale forskrifter."

Ifølge forvaltningsloven skal det stå skrevet på en forskrift at det er en forskrift.⁵⁰ Det gjør det ikke på dokumentet til politimesteren. Det er også formelle krav til formidling og høring som heller ikke ser ut til å være oppfylt.

I mai 2023, nesten ett år etter at forelegget ble utstedt til kapteinen på Melkart-5, trådte "Forskrift om sjøfolks rett til landlov, Sør-Varanger kommune, Troms og Finnmark" i kraft.⁵¹ Det var den første lokale forskriften om landlov i kommunen. Politiet i Kirkenes hadde da håndhevet begrensninger i landlovsretten i nesten 10 år uten hjemmel.

Mannskapet på Melkart-5 gjorde ikke noe galt da de kanskje kjørte en liten båt til Strømmen bru. Det var det politiet i Kirkenes som gjorde da de bøtela dem uten hjemmel. Det kan vel være fornuftig av politimesteren å sørge for at boten blir betalt tilbake.

Den russiske maritime doktrinen

«Det har vært en betydelig økning i bruk av gråsonetaktikk fra sivile skip. Dette er nå offisiell politikk i Russland», sa professor Bueger ved Københavns universitet⁵² i et intervju med tidsskriftet «Follow The Money». ⁵³ Han fortsatte: «Det er beskrevet svart på hvitt i den nye maritime doktrinen som ble utarbeidet i 2022. Sivile skip, som fiskebåter, containerskip og oljetankere, må samarbeide med de militære.»

«Du trenger bare å lese den russiske maritime doktrinen fra juli i fjor. Den sier at den russiske regjeringen kan bruke alle eksisterende skip, uavhengig av eierskap eller sivil eller militær status», hevdet Ståle Ulriksen ved Sjøkrigsskolen⁵⁴ på Dagsnytt 18. ⁵⁵ EU og Norge⁵⁶ brukte doktrinen som en del av begrunnelsen for å innføre sanksjoner mot russiske fiskefartøy. ⁵⁷ De mener den tillater at sivile fartøy blir brukt av de væpnede styrkene i fredstid.

Men, sier virkelig doktrinen dette?⁵⁸

Jeg har fulgt instruksjonene til Ulriksen og forsøkt å finne det professor Bueger påstår står svart på hvitt, uten å lykkes.

Analysen publisert i Kyst og Fjord viser at påstanden om at doktrinen legger til rette for bruk av sivile fartøy til «gråsonaktivitet» og spionasje i fredstid ikke holder vann. En observert eller oppfattet økning i slik aktivitet kan ikke utledes fra det som står skrevet. Og det kan heller ikke påstanden om at sivile fartøy og mannskap når som helst kan bli brukt av de væpnede styrkene i fredstid. ⁵⁹

Jeg sendte debattinnlegget til både forsker ved Sjøkrigsskolen, Ståle Ulriksen, og til professor Bueger i håp om at de som akademikere hadde et grunnlag som kunne støtte synet de har forfektet. Ingen av dem har svart.

Pressens rolle

EU baserte sanksjonene på artikler skrevet av journalister. Men hvor kom informasjonen fra? Hvem lagde artiklene?

Norsk utenrikspolitisk institutt, NUPI, kommenterte med henvisning til NRKs artikkel “Kabelmysteriene”,⁶⁰ at norske medier var raske til å se bruddet på fiberkabelen i lys av den politiske spenningen mellom Russland og NATO og å gi etter for teorier om at skaden var gjort med hensikt. ⁶¹ Analysen foran viser at NRK-artikkelen “Én russisk fisketråler(*sic*) har krysset to viktige sjøkabler mer enn 140 ganger” kan legges til i den kategorien.

Spekulasjoner om at skaden var gjort med hensikt av russerne var også framtrede i serien “Skyggekrigen” som NRK produserte sammen med de andre kringkasterne i Norden. I Skyggekrigen og den tilhørende artikkelen “Spionskipene” hevdet NRK at de hadde avdekt mulig spionasje fra 50 russiske fartøy. I tillegg videreformidlet de at politiets sikkerhetstjeneste mente at det forsterket mistanken om spionasje at politiet i Kirkenes fant militærradioer på to

trålere.⁶² Redaktøren i “The Barents Observer” spekulerte vilt om sprengstoff og sabotasje i forbindelse med landlovsboten til mannskapet på Melkart-5.

Informasjonen fra NRK og “The Barents Observer” var oppsiktsvekkende og ble flittig gjengitt i internasjonal presse. Veldig mange internasjonale artikler refererte til det som ble omtalt som den grundige dekningen av spionasjeaktivitetene til sivile russiske fartøy av de nordiske statskringkasterne.⁶³

Redaksjonen i NRK gjorde liten eller ingen innsats for å finne alternative forklaringer til den foretrukne, at skaden hadde blitt gjort med hensikt av russere. Hvis de hadde sett etter alternative forklaringer, ville de raskt oppdaget at Melkart-5 trålet sammen med flere titalls andre trålere på Fugløybanken da NATO-øvelsen Cold Response startet, at fartøyet ikke hadde trålen i sjøen ved de fleste kabelpasseringene lang Finnmarkskysten og at det er helt vanlig å tråle over nedgravde fiberkabler, osv.⁶⁴

Sporene NRK viste bilder av på havbunnen utenfor Svalbard i “Skyggekrigen” var ikke i nærheten av dybden der fiberen var nedgravd, ifølge eieren Space Norway.⁶⁵ Og i artikkelen “Kabelmysteriene” opplyste NRK selv at kabelen var gravd ned to meter under havbunnen. Konklusjonen journalist Eriksen dro da sporene ble vist var et forsøk på framstille funnene som mistenkelige da hun sa: “Kabelbruddene har vist oss at russiske fisketrålere (*sic*) kan ha en rolle som handler om mer enn fiskeri ... der lovene ikke strekker til.”⁶⁶

Det er nesten utrolig at hun ikke engang kommenterte at informasjon hun presenterte gjorde det svært lite sannsynlig at tråleren skulle kunne ha skadet fiberen, eller i det minste, at hun som journalist ikke stilte det åpenbare spørsmålet: Hvordan skulle trålen rent fysisk kunne ha skadet den nedgravde kabelen, to meter under havbunnen?

Vi har tidligere vist at funnene til NRK om uforklarlige AIS-spor og militærradio på trålere var feil.⁶⁷ Likevel mente redaktøren at NRK hadde vist at 50 fartøy kunne ha spionert. Det var overraskende siden grunnlaget for påstanden var borte.

Til støtte for synet sitt brukte redaktøren den russiske maritime doktrinen fra 2022 og at det var en trussel at mange russere hadde farledsbevis.⁶⁸ Men, bare tre av AIS-sporene etter de 50 fartøyene NRK hevdet kunne ha spionert var fra tiden etter at doktrinen ble publisert. De tre fartøyene ble kontrollert av norske myndigheter uten at de fant noe mistenkelig. Den tenkte trusselen fra russere med farledsbevis var at de kunne bruke kjentmannskunnskapen sin i en mulig fremtidig konflikt.

Doktrinen kan ikke ha vært årsak til spionasjen som skulle ha funnet sted før doktrinen ble gitt ut. Og den mulige framtidige trusselen fra russere med farledsbevis kan heller ikke begrunne spionasje som allerede skal ha funnet sted. Argumentene til redaktøren er ikke rasjonelle.

NRK trakk konklusjoner om mulig spionasje fra et svært lite utvalg av data. De så på én tråler på Fugløybanken og fant det mistenkelig at den var nær en militærøvelse. De så på én tråler som seilte i nærheten av Snøhvit og Goliat og fant det mistenkelig. De la merke til eller søkte etter det som bekreftet det de trodde og ignorerte tegn som ikke passet.⁶⁹ På den måten fant de feilaktig mønstre.⁷⁰

Danmark Radios journalist Nils Fastrup sa i “Skyggekrigen” at hans store bekymring var at KSAT i Tromsø skulle “skyte kildens teori ned”. Da satellittbildene viste at det russiske fartøyet Sibirjakov *ikke* forsøkte å villed med den åpne posisjonsrapporteringen sin, tolket de dette som støtte til teorien, uten å stille et eneste spørsmål om hvorfor fartøyet åpent rapporterte posisjonen sin hvis det hadde til hensikt å sabotere "Nord Stream"-rørledningen slik journalistene trodde.⁷¹

Det ser ut til at bekreftelsestendens førte til at journalistene overbeviste seg selv om at russerne var skyldige. De mente at de hadde samlet mye bevis til støtte for teorien, mens de i realiteten overså eller ignorerte informasjon som motbeviste den.⁷²

Alle publiseringene til NRK om spionasje fra sivile russiske fartøy er laget av kun én redaksjon, NRKs undersøkende redaksjon i Nord-Norge. Redaksjonen er ledet av prosjektredaktør Robin Mortensen.⁷³ Artikkelen i “The Barents Observer” er skrevet av redaktøren selv, Thomas Nilsen. Disse to redaktørene ser ut til å være ansvarlige for publiseringene som EU har brukt som grunnlag for å sanksjonere Murman SeaFood, både direkte og ved at utenlandske medier har videreformidlet materialet de har publisert.

NRK er finansiert over det norske statsbudsjettet. “The Barents Observer” (IBO) er i hovedsak finansiert av prosjektmidler fra Utenriksdepartementet (UD), både direkte og gjennom Universitetet i Tromsø, samt gjennom et mindre prosjekt fra Forsvarsdepartementet. Bare knapt 7% av finansieringen er salgsinntekt. IBO kan vel nesten kalles utenriksdepartementets egen avis.

Hvorfor var det i første rekke disse to statlig finansierte norske mediene som fant feilaktige mønstre og forutinntatt rettet uriktige mistanker mot russiske fartøy? Hvem forsøkte de å imponere og hva ville de oppnå?

Det kan være grunn for eieren til NRK, Kultur-og likestillingsdepartementet, og hovedfinansør til IBO, utenriksdepartementet, å vurdere om denne journalistikken er i samsvar med oppdrag, vedtekter og tildelinger.

Utenriksdepartementet, regjeringen og EU

Da EUs forordning 2025/965 med sanksjon - “listeføring” - av Murman SeaFood dukket opp hos det norske utenriksdepartementet, må det ha gitt grunn til uro. Én utfordring var faren for at fiskerisamarbeidet med Russland skulle ta skade. Et annen merkverdighet var at EU plasserte bruddet på fiberkabelen til Svalbard i Nordsjøen. Det er en feil som høylytt roper inkompetanse.

Sanksjonene mot Murman SeaFood var i hovedsak grunngitt med forhold som hadde funnet sted i Norge.⁷⁴

EU hevdet at Melkart-5 hadde underminert og truet sikkerheten i EU og i tredjeland, altså Norge, ved å delta i og støtte handlinger som hadde til mål å interferere med kritisk infrastruktur, inkludert undervannsinfrastruktur. De listet opp bruddet på Svalbardfiberen som de mente lå i Nordsjøen, spekulasjonene til “The Barents Observer” og de påsto at tråleren regelmessig var i nærheten av norsk kritisk infrastruktur og norske militærområder.

Norsk politi etterforsket bruddet på fiberkabelen til Svalbard og fant at det ikke var gjort noe

straffbart, og politiet i Kirkenes gav uten hjemmel et forelegg til mannskapet på Melkart-5 basert på utlendingsforskriftens § 4-19. Det er norske myndigheter som har oversikt over skipstrafikken i norske farvann og som er best skikket til å vite om tråleren har vist utypisk oppførsel nær norsk kritisk infrastruktur og militæranlegg. Det kan se ut som om EU har tatt seg utilbørlig til rette da de sanksjonerte på grunnlag av norske forhold.

Forordningen ble gitt som forskrift av utenriksdepartementet.⁷⁵ Det betyr at departementet skal ha påsett at saken var så godt opplyst som mulig før den ble vedtatt.⁷⁶

Det er grunn til å anta at utenriksdepartementet ikke har hentet inn grunnlaget for sanksjonene fra EU. I proposisjonen til sanksjonloven har departementet lagt til grunn at EUs prosedyrer for listeføring i utgangspunktet er tilfredsstillende. De bemerker imidlertid at selv om Norge gjør en selvstendig vurdering av hvorvidt personene og enhetene skal være listeført etter norsk forskrift, vil de ha begrenset innsikt i prosessen som førte til listeføringene.⁷⁷

For å sikre mot vilkårlig sanksjonering har derfor den sanksjonerte klageadgang.⁷⁸ En begrunnet, skriftlig klage kan sendes til utenriksdepartementet.⁷⁹ Departementet må vurdere om listeføringen er velbegrunnet i lys av merknader/innvendinger og eventuelle bevis som klageren legger fram. Hvis departementet avslår klagen kan avslaget klages inn for regjeringen. Og dersom en klage ikke fører fram har den sanksjonerte også rett til å få saken prøvd for en domstol.

En klage vil nødvendigvis føre til at grunnlaget for sanksjonene fra EU blir gjenstand for vurdering. Dette grunnlaget ser ut til å i all hovedsak være basert på journalistikken til NRKs graveredaksjon i Tromsø og spekulasjonen fra “The Barents Observer”. Denne journalistikken er som vi har sett her, fullstendig uegnet som grunnlag for rasjonell utenrikspolitikk.

Det vil derfor være svært interessant om Murman SeaFood klager og hvis nødvendig går til sak for å bli tatt av listen. Det vil være en svært, svært utfordrende øvelse å rasjonelt begrunne hvorfor de ikke skal få medhold og bli fjernet fra den.

Lisenser og attribusjoner

- AIS-data: Kystdatahust, lisens: Norwegian Licence for Open Government Data (NLOD) 1.0

- 1 COUNCIL IMPLEMENTING REGULATION (EU) 2025/965 of 20 May 2025 implementing Regulation (EU) 2024/2642 concerning restrictive measures in view of Russia's destabilising activities: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/HTML/?uri=OJ:L_202500965
- 2 Norge slutter opp om EUs sanksjoner mot to russiske rederier. Pressemelding | Dato: 07.07.2025: <https://www.regjeringen.no/no/aktuelt/norge-slutter-opp-om/id3114560/>
- 3 NRK Brennpunkt serien Skyggekrigen: <https://tv.nrk.no/serie/brennpunkt-skyggekrigen>
- 4 Katarzyna Zysk, Avdeling: Institutt for forsvarsstudier, Stilling: Professor: <https://www.forsvaret.no/forskning/ansatte-FHS/zysk-katarzyna?q=katarzyna%20zysk>
- 5 A Subsea Cable Went Missing. Was Russia to Blame? July 11, 2024: <https://www.bloomberg.com/features/2024-undersea-cable-sabotage-russia-norway/>, archived: <https://archive.ph/SI8xU>
- 6 Lov om undersjøiske kabler: <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/1884-06-14-3>
- 7 De forente nasjoners havrettskonvensjon: <https://lovdata.no/dokument/TRAKTAT/traktat/1982-12-10-1/>
- 8 De forente nasjoners havrettskonvensjon artikkel 1. (4)
- 9 De forente nasjoners havrettskonvensjon artikkel 194.
- 10 C. Cole and R. Struzyna "Protection and Installation Techniques for Buried Cables" (1986) Volume 5, Part 2 British Telecommunications Engineering at 130–132. <https://archive.org/details/bte-198607/page/n65/mode/2up>
- 11 Submarine Cables: The Handbook of Law and Policy, 2014, p 35.
- 12 De forente nasjoners havrettskonvensjon artikkel 208
- 13 Submarine Cables: The Handbook of Law and Policy, 2014
- 14 Technical solution and implementation of the Svalbard fibre cable: https://web.archive.org/web/20120415123547/http://www.telektronikk.com/volumes/pdf/3.2004/Page_140-152.pdf
- 15 Submarine cables and the oceans : connecting the world, 2009: https://resources.unep-wcmc.org/products/WCMC_RT059
- 16 Nordaustarktisk torsk (skrei), Utbredelseskart: https://web.archive.org/web/20120706043009/http://www.imr.no/temasider/fisk/torsk/nordaustarktisk_torsk_skrei/111219/nb-no
- 17 Cruise report SI_ARCTIC/Arctic Ecosystem Survey R/V Helmer Hanssen, 21 August-7 September 2017, Figure 15: https://www.hi.no/resources/publikasjoner/toktrapporter/2017/cruise_report_si_arctic_2017_final.pdf
- 18 Injector™ Sparrow: <https://www.morenot.com/no/fishery/tral-og-traldorer/traldorer/sparrow>
- 19 Russisk tråler passerte over internettkabelen mer enn 30 ganger. Så sluttet den å virke. Publisert: 14. mars 2022: <https://e24.no/naeringsliv/i/G3bM5V/russisk-traaler-passerte-over-internettkabelen-mer-enn-30-ganger-saa-sluttet-den-aa-virke>
- 20 Politiet henlegger mystisk kabelbrudd - skipper på russisk tråler avhørt, Publisert 21. mars 2022: https://www.nrk.no/tromsogfinnmark/kabelbruddet-pa-svalbard-forblir-et-mysterium-_-politiet-henlegger-saken-1.15893095
- 21 Submarine Cables: The Handbook of Law and Policy, 2014, side 161.
- 22 British museum gifted with Icelandic secret weapon which secured victory over UK in cod wars: <https://icelandinsider.is/uncategorized/british-museum-gifted-with-icelandic-secret-weapon-which-secured-victory-over-uk-in-cod-wars/>
- 23 Kan vi stole på NRK? 27 oktober 2024: <https://skyggekrigen.no/artikler/dataskup-presentasjon/>
- 24 Legal & Regulatory Matters Year in Review: Perspectives of Andrés Figoli, Nov 12, 2024: <https://www.subcables.com/post/submarine-cable-regulations-2024>
- 25 En russisk fisketråler har krysset to viktige sjøkabler mer enn 140 ganger, Publisert 8. okt. 2022: https://www.nrk.no/nordland/den-russiske-fisketråleren-_melkart-5_-krysset-svalbardfiberen-over-140-ganger-1.16128138
- 26 Cold Response 2022, 17. Nov 2022: <https://www.forsvaret.no/en/exercises-and-operations/exercises/cr22>
- 27 Redskapslære og fangstteknologi, Ludvig Karlsen, landbruksforlaget 1997: <https://www.nb.no/items/d54c298cb59cc3ebf10584592489d18a>
- 28 Flere farevarsel i nord: – Det blir skikkelig drittvær, Publisert 22. jan. 2022: https://www.nrk.no/tromsogfinnmark/storm_-uvaer-og-mye-vind-i-vente-i-nord-norge_-_-det-blir-skikkelig-drittvaer-1.15823122
- 29 NTB: Farevarsel for sterk vind, mye regn og ising flere steder, Publisert: 23.01.22: <https://www.nettavisen.no/nyheter/farevarsel-for-sterk-vind-mye-regn-og-ising-flere-steder/s/12-95-3424235378>
- 30 Forskrift om fremmede fartøyers anløp til og ferdse i norsk territorialfarvann (anløpsforskriften): <https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2024-11-01-2627>
- 31 Hammerfest Ren Havn: <https://www.kystverket.no/utbygging/farleds--og-fiskerihavnprosjekt/fullforte-prosjekt/hammerfestrenhavn/>
- 32 NCC to upgrade two harbors in Northern Norway, 2021-12-03:

- <https://www.ncc.com/media/pressrelease/2021/571344b46a9dcae0/571344b46a9dcae0/>
- 33 Historisk grunnstein lagt ned i Bergen, Dato: 02.12.2024: <https://www.regjeringen.no/no/aktuelt/historisk-grunnstein-lagt-ned-i-bergen/id3077028/>
- 34 NCC AB - Investor News: NCC to build submarine dock for Norwegian Defence Estates Agency, Published: 2024-04-12: <https://view.news.eu.nasdaq.com/view?id=b6d3de5251c24df6e52eb24e653e4cad3>
- 35 Tema: Torsk – nordøstarktisk (skrei), Publisert: 26.03.2019: <https://www.hi.no/hi/temasider/arter/torsk-nordostarktisk-skrei>
- 36 Russian fishermen violated shore leave regulations, took the skiff towards area with military restrictions, 15 August 2022: <https://www.thebarentsobserver.com/security/russian-fishermen-violated-shore-leave-regulations-took-the-skiff-towards-area-with-military-restrictions/161972>
- 37 Derfor må Norge forberede broer for sprenging, Publisert 14. okt. 2023: https://www.nrk.no/nordland/krigsforsker_-_-vi-ma-begynne-a-bygge-broer-vi-kan-sprengre-igjen-1.16589697
- 38 Storskog grenseovergang til Strømmen bru
- 39 Strømmen bru (Langfjordstrømmen bru) i Sør-Varanger - Krigsskadde og sprengte veibruer: <https://digitaltmuseum.no/0210111594381/strommen-bru-langfjordstrommen-bru-i-sor-varanger-krigsskadde-og-sprengte>
- 40 Provisorisk bru over Langfjordstrømmen. Det gamle landkaret, midt i bildet, etter sprengningen, høsten 1944. Landkar er endestøtten for en brobane mot land: <https://digitaltmuseum.no/0210111441226/provisorisk-bru-over-langfjordstrommen-det-gamle-landkaret-midt-i-bildet>
- 41 MEDDELELSER FRA VEGDIREKTØREN. ØDELEGGELSE OG GJENOPPBYGGING AV VEGER OG BRUER I FINNMARK, NR. 7 JULI 1947: <https://dms-cf-09.dimu.org/file/013AksgoLZVg?filename=NVM%2000-F-37442-%C3%98deleggelse%20og%20gjenoppbygging%20av%20veger%20og%20bruer%20i%20Finnmark.%20Av%20overingeni%C3%B8r%20K.%20H.%20Oppegaard.pdf>
- 42 Polarcirkel Diving 845: <https://cdn2.hubspot.net/hubfs/4074933/Produktark/Polarcirkel%20Diving%20EN.pdf>
- 43 Fartøyet KÅRE — LF5803, Norsk Ordinært Skipsregister: <https://skipssok.sdir.no/#/vessel?vesselId=97865&search=LF5803®ister=nisnor>
- 44 Straffeprosessloven § 28: <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/1981-05-22-25/>
- 45 RIKSADVOKATENS SKRIFTSERIE 3 / 2017. VEILEDER: Innsyn i straffesaksdokumenter for andre enn sakens parter: <https://www.riksadvokaten.no/wp-content/uploads/2017/10/Veileder-om-innsyn-i-straffesaksdokumenter-forandre-enn-sakens-parter.pdf>
- 46 Dokumentoffentlighet i straffesaker. En utredning for Justis- og beredskapsdepartementet. Av professor Ragna Aarli, 28. februar 2021: [https://www.journalisten.no/files/2021/03/01/Dokumentoffentlighet%20i%20straffesaker%20\(2021\).pdf](https://www.journalisten.no/files/2021/03/01/Dokumentoffentlighet%20i%20straffesaker%20(2021).pdf)
- 47 Forskrift om utlendingers adgang til riket og deres opphold her (utlendingsforskriften): <https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2009-10-15-1286>
- 48 Landlovsområde i Kirkenes, 2014: <https://innsyn.onacos.no/sorvaranger/pluss/wfdocument.ashx?journalpostid=1100031049&dokid=64344&version=1&variant=A&>
- 49 Politidirektoratets saksreferanse 2022/225855-1
- 50 Lov om behandlingssåten i forvaltningssaker (forvaltningsloven). Kapittel VII. Om forskrifter: https://lovdata.no/dokument/NL/lov/1967-02-10/KAPITTEL_7
- 51 Forskrift om sjøfolks rett til landlov, Sør-Varanger kommune, Troms og Finnmark: <https://lovdata.no/dokument/LF/forskrift/2023-05-12-696>
- 52 Christian Bueger, Professor at University of Copenhagen: <https://researchprofiles.ku.dk/en/persons/christian-bueger>
- 53 ‘So far we’ve just been lucky’: Maritime security expert warns of Russian risks in North Sea, 23 June 2024: <https://www.ftm.eu/articles/north-sea-3-interview-with-christian-bueger>
- 54 Ståle Ulriksen, forsker Sjøkrigsskolen: <https://www.forsvaret.no/forskning/ansatte-FHS/ulriksen-stale>
- 55 april 2023 · Dagsnytt 18: <https://tv.nrk.no/serie/dagsnytt-atten-tv/sesong/202304/episode/NNFA56041923>
- 56 Russiske selskap får havnenekt: – Konsekvensene kan bli dramatiske, Publisert 7. juli 2025: <https://www.nrk.no/tromsogfinnmark/regjeringen-vil-sanksjonere-de-to-russiske-fiskeriselskapene-norebo-og-murman-seafood-1.17483881>
- 57 COUNCIL IMPLEMENTING REGULATION (EU) 2025/965 of 20 May 2025: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/HTML/?uri=OJ:L_202500965
- 58 MARITIME DOCTRINE OF THE RUSSIAN FEDERATION 31 JULY 2022: https://dnnlgwick.blob.core.windows.net/portals/0/NWCDepartments/Russia%20Maritime%20Studies%20Institute/20220731_ENG_RUS_Maritime_Doctrine_FINALtxt.pdf?sv=2017-04-17&sr=b&si=DNNFileManagerPolicy&sig=2zUFSaTUSPcOpQDBk%2FuCtVnb%2FDoy06Cbh0EI5tGpl2Y%3D
- 59 «Spionasje fra sivile fartøy: Hva sier den russiske maritime doktrinen?», mandag 28. juli 2025: <https://www.kystogfjord.no/debatt/i/vgRK31/spionasje-fra-sivile-fartoy-hva-sier-den-russiske-maritime-doktrinen>

- 60 Kabelmysteriene, Publisert 26. juni 2022: <https://www.nrk.no/nordland/xl/russiske-tralere-krysset-kabler-i-vesteralen-og-svalbard-for-brudd-1.16007084>
- 61 The subsea cable cut at Svalbard January 2022: What happened, what were the consequences, and how were they managed? Published: January 2, 2023: https://www.nupi.no/content/pdf_preview/26372/file/NUPI_Policy_Brief_1_23_Schia_Gjesvik_R%C3%B8dningen-FERDIG.pdf
- 62 Spionskipene, Publisert 19. apr: <https://www.nrk.no/nordland/xl/fiskebater-og-andre-fartoy-fra-russland-kan-drive-spionasje-og-etterretning-i-norge-1.16371100>
- 63 A trawler suspected of espionage has had a stopover in Iceland, Fri 21 Apr 2023: <https://icelandmonitor.mbl.is/news/news/2023/04/21/a-trawler-suspected-of-espionage-has-had-a-stopover/>
- 64 The journalistic method: Five principles for blending analysis and narrative, April 8, 2016: <https://journalistsresource.org/media/journalistic-method-tip-sheet-blending-analysis-narrative/>
- 65 Russisk tråler passerte over internettkabelen mer enn 30 ganger. Så sluttet den å virke. Publisert: 14. mars 2022: <https://e24.no/naeringsliv/i/G3bM5V/russisk-traaler-passerte-over-internettkabelen-mer-enn-30-ganger-saa-sluttet-den-aa-virke>
- 66 Skyggekrigen, første episode.
- 67 Kan vi stole på NRK? October 27, 2024: <https://skyggekrigen.no/artikler/dataskup-presentasjon/>
- 68 NRK om kritikken: – Vi kommer ikke med påstander vi ikke har belegg for, Publisert: ons 07.06.2023: <https://www.highnorthnews.com/nb/nrk-om-kritikken-vi-kommer-ikke-med-pastander-vi-ikke-har-belegg>
- 69 Svartdal, Frode: bekreftelsestendens i Store norske leksikon på snl.no. Hentet 14. oktober 2025 fra <https://snl.no/bekreftelsestendens>
- 70 Det Norske Akademis ordbok. Det Norske Akademi for Språk og Litteratur. <https://naob.no/ordbok/apofeni> (hentet oktober 2025).
- 71 Skyggekrigen, episode 3
- 72 confirmation bias: <https://www.britannica.com/science/confirmation-bias>
- 73 NRK søker gravejournalist i nord, Publisert 12.02.2025: <https://stilling.m24.no/gravejournalistikk-journalistikk-midlertidig/nrk-soker-gravejournalist-i-nord/795407>
- 74 COUNCIL IMPLEMENTING REGULATION (EU) 2025/965 of 20 May 2025: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/HTML/?uri=OJ:L_202500965
- 75 Forskrift om endring i forskrift om restriktive tiltak i lys av Russlands destabiliserende aktiviteter: <https://lovdata.no/dokument/LTI/forskrift/2025-07-08-1505>
- 76 Lov om saksbehandlingen i offentlig forvaltning (forvaltningsloven), § 37: <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/1967-02-10>
- 77 Prop. 69 L (2020 – 2021): <https://www.regjeringen.no/contentassets/5ffb8a475151484083827ae96f07c2ee/no/pdfs/prp202020210069000dddpdfs.pdf>
- 78 Lov om gjennomføring av internasjonale sanksjoner (sanksjonsloven), § 6 e. og § 7: <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2021-04-16-18>
- 79 Utenriksdepartementet: <https://www.regjeringen.no/no/dep/ud/id833/>